

Engagementsverklaring bewust(er) omgaan met vrijheidsbeperkende maatregelen

Met deze engagementsverklaring willen we iedereen die in een professionele context betrokken is bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen (VBM) stimuleren om er bewust(er) mee om te gaan. Vanuit de ervaring dat vrijheidsbeperkende maatregelen meer worden gebruikt dan nodig, willen we hen ertoe brengen zich te engageren om eveneens te verminderen in aantal, frequentie en duur. We willen hen op dit vlak motiveren tot een omslag naar een 'NEEN, TENZIJ... cultuur'.

In ruime zin verstaan we onder vrijheidsbeperking *alles wat een cliënt niet zelf mag bepalen*. Wanneer we deze definitie binnen de huidige maatschappelijke context aftoetsen, merken we dat er strikt genomen overal en altijd vrijheidsbeperkende maatregelen zijn voor iedereen. Wetten, regels en plichten sturen ons denken en doen. Niemand heeft absolute vrijheid en iedereen moet zich houden aan afsprakenkaders die publieke interacties regelen. Bijvoorbeeld het verkeersreglement. Deze zaken zitten in het maatschappelijk juridisch kader, maar vallen niet onder de definitie VBM zoals wij die voor ogen hebben. Het gaat om maatregelen die we zelf, extra, opleggen.

De term vrijheidsbeperkende maatregelen die in deze verklaring wordt beoogd, omvat:

- a. alle ingrepen die de mensen beperkt in/berooft van hun bewegingsvrijheid of keuzevrijheid;
- b. chemische vrijheidsbeperking (toedienen van gedragsregulerende medicatie);
- c. het gebruik van domotica (afluistersysteem, cameratoezicht ...);
- d. groepsregels en individuele afspraken.

Hieronder staan enkele uitgangspunten waarmee we de ondersteuners willen uitdagen om deze te bezegelen. Deze verklaring wordt op 3 niveaus ondertekend en nagestreefd: beleid, middenkader & ondersteuners/begeleiders.

NEE!

Wij antwoorden principieel NEE! op de vraag of je iemand in zijn vrijheid mag beperken.

TENZIJ...

Wij overwegen een vrijheidsbeperkende maatregel enkel wanneer er ernstige schade wordt toegebracht, of dreigt te worden toegebracht, aan de fysieke en/of psychische integriteit van de persoon zelf of van anderen, of aan het materiaal.

Uitgangspunten:

1. De focus ligt op het voeren van een **preventief beleid** en het zoeken naar alternatieven.
2. **Dialog** en participatief werken staan steeds centraal. Overweeg vrijheidsbeperkende maatregelen enkel na interdisciplinair overleg. In eerste instantie met de persoon zelf en/of zijn wettelijke vertegenwoordiger.
3. Kies steeds voor de minst ingrijpende maatregel (**subsidiariteit**) die in verhouding staat tot de situatie (**proportionaliteit**).

4. Teken bij aanvang van een vrijheidsbeperkende maatregel onmiddellijk een plan van afbouw uit. Het uitgangspunt is dat vrijheidsbeperkende maatregelen steeds een **tijdelijk** karakter hebben.
5. **Evalueer** vrijheidsbeperkende maatregelen **op regelmatige basis**. Elke herziening van het handlingsplan of verandering van leefmilieu is ook een aanleiding om deze maatregelen te herbekijken.
6. Registratie, terugkoppeling naar de wettelijke vertegenwoordiger en evaluatie staan duidelijk omschreven in een **procedure**.
7. Bewust omgaan met vrijheidsbeperkende maatregelen vereist deskundigheid. **Opleiding en vorming** zijn dan een must. Licht (nieuwe) medewerkers in over deze materie en geef ze de nodige opleiding.
8. De visie op agressie vertrekt vanuit een model dat op individuele basis analyseert hoe iemand 'in crisis' gaat. Bepaal vanuit dit 'crisisontwikkelingsmodel' de individuele handelingsafspraken die gericht zijn op het de-escaleren van de situatie.
9. **Veiligheid** is het basisprincipe, zowel op vlak van materiaal als het handelen op zich. Werk hiervoor richtlijnen en voorschriften uit en volg ze nauwgezet op.
10. Voorzie bij een incident goede **nazorg** voor alle betrokkenen.